

7. Омельчук І. Г., Розвиток педагогічної компаративістики як наукового напрямку в Україні. *Історико-педагогічні студії VI Морозівські читання*. С. 129-132.
8. Лук'янова Л. Б., Сігаєва Л. Є., Аніщенко О. В. та інші. Освіта дорослих : теоретичні і методологічні засади: монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
9. Освіта дорослих : світові тенденції, українські реалії та перспективи : монографія / За заг. ред. Н. Г. Ничкало, І. Ф. Прокопенка. Харків : ФОП Бровін О. В., 2020. 546 с.
10. Освіта дорослих <https://ukped.com/materialy/zahalna-pedahohika/2257-osvita-doroslih.html>
11. Розман І. І. Педагогічна компаративістика та формування читацької компетентності на уроках зарубіжної літератури. *Компетентнісний підхід у вищій медичній освіті. Медична освіта*. 2021. № 3. С. 97-100.
12. Словник української мови у 20 томах <https://1677.slovaronline.com/43311>

СУТЬ І СТРУКТУРА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕНТНОСТІ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ НА ЗАСАДАХ ДПП

**Виноградська Г., аспірантка Інституту професійної освіти НАПН
України, Президент громадської спілки «Національне галузеве партнерство в
легкій промисловості України»**

Сучасний ринок праці вимагає працівників швейних підприємств значного рівня компетентності та мобільності, що обумовлюються галузевими

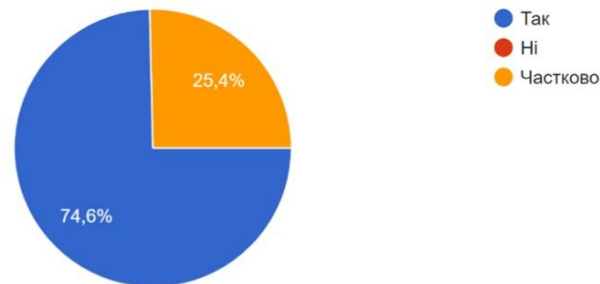
виробничими інноваціями. Найвищим критерієм якості підготовки майбутніх фахівців є професійна компетентність. Її наявність гарантує у фахівців якісного виконання ними професійних функцій, що позитивно позначається на підвищенні рівня конкурентоспроможності підприємств галузі цілому. Тому, з огляду на викладене, важливо дослідити суть поняття та структуру професійної компетентності кваліфікованих робітників швейного профілю далі- КРШП.

Серед вагомих здобутків вивчення поняття «професійна компетентність КРШП є дослідження та публікації вчених: Н. Божко, Т. Васенок, О. Дубницької, О. Єжової, І. Гриценок, М. Колосніченко, Л.Короткової, Л. Комісарової, Н. Кудрявцевої, А. Нечипор, Г.Однорог, Т. Попової, В. Радкевич, В.Столярової, Є. Царьової та інших. Аналізуючи праці цих дослідників про суть поняття та структуру професійної компетентності КРШП, виділяємо їх різні наукові підходи та визначення:

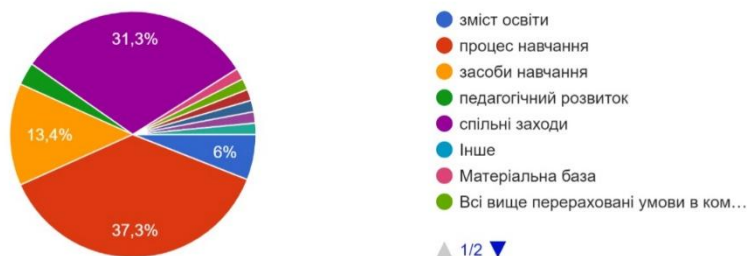
- як динамічну з огляду на прогноз розвитку галузі швейного виробництва ґрунтовність знань про фактичну професійну діяльність (І. Гриценок, 2007);
- як систему організаційних, проєктувальних, технічних, технологічних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей, які забезпечують їх успішну реалізацію й адаптацію у професійній діяльності (Т. Попова, 2018);
- як динамічний комплекс професійно актуальних здатностей, виражених у мотивах, цінностях, знаннях, уміннях і навичках, способах мислення та особистісних якостях КРШП необхідних для досягнення ними професійного успіху на ринку праці швейної промисловості (Г. Однорог, 2019);
- як комплекс знань, умінь, властивостей і цінностей людини, які дають їй змогу продуктивно й ефективно працювати (В. Радкевич, 2003).

Щоб з'ясувати сучасний стан розвитку професійної компетентності, було проведено анкетування викладачів закладів професійної освіти ЗП(ПТ)О, в яких здійснюється професійна підготовка КРШП та їх випускників. Насамперед нас

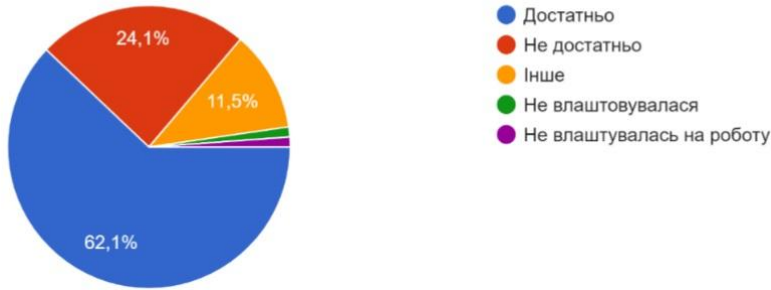
цікавили відображеність в освітніх стандартах професійної компетентності як освітнього результату та засоби навчання для її формування. На діаграмі 1 відповідь викладачів та майстрів виробничого навчання далі- МВН. на запитання: «Як Ви вважаєте, чи відображено в освітніх стандартах/програмах професійної підготовки КРШП професійна компетентність як освітній результат та навчально-методичне забезпечення для її формування?»:

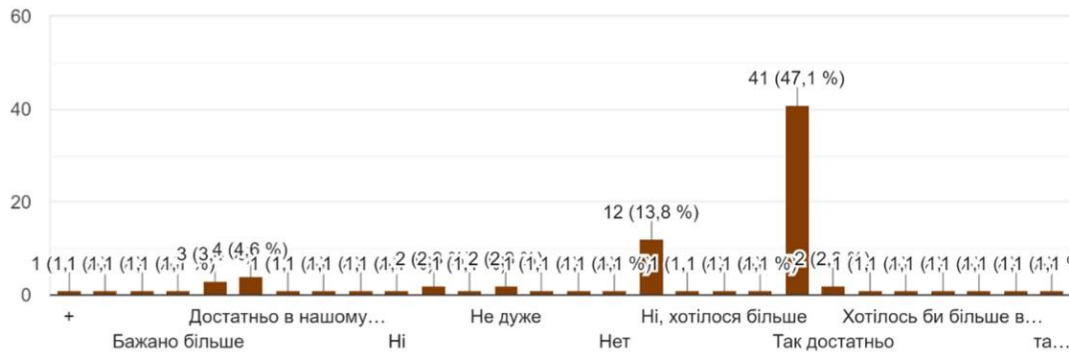
Відповіді на питання: «Яке навчально-методичне забезпечення для формування професійної компетентності в освітніх стандартах/програмах професійної підготовки КРШП на засадах ДПП вважаєте ефективним?» розподілились таким чином:

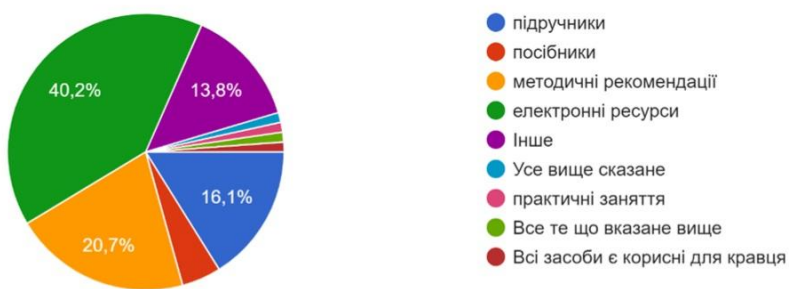
Найбільш цікавим були результати опитування випускників ЗП(ПТ)О швейного профілю. Відповіді на запитання «Якщо Ви влаштувались на роботу на швейне підприємство, на скільки Ваших знань і навичок було достатньо для успішного виконання завдань на робочому місці?», продемонстрували наступне:

На питання «Що б Ви запропонували змінити чи вдосконалити в освітній програмі?», випускників закладів в більшості просили додати більше практичних занять, збільшити кількість годин на спец.предмети, ввести сучасні моделі для пошиття одягу та так розподілились думки пр наступному опитуванню: «Чи достатньо було практичних занять під час Вашого навчання в закладі (П(ПТ)О)?»:

Студентські думки розділились у відповіді на питання щодо засобів навчання, найбільш затребуваними для формування професійної компетентності здобувачів П(ПТ)О):

Аналіз відповідей респондентів свідчить, що велика частка випускників

ЗП(ПТ)О демонструють інтереси і бажання постійно розвиватися у вибраних швейних професіях, як факт на користь цілеспрямованому, вмотивованому і свідомому розвитку власної професійної компетентності.

Проаналізувавши кваліфікаційні й загальнопрофесійні вимоги до професійної діяльності фахівця швейного профілю, ми виокремили такі професійно важливі якості: хороший зір, схильність до виконання монотонної роботи, тонку дотикову чутливість пальців рук, хорошу координацію рук і зорово-моторну координацію, точний об'ємний окомір, вміння швидко перемикатися з виконання однієї операції на іншу. Для успішної діяльності їй потрібні посидючість, акуратність, терпіння, здатність до виявлення за візуальними ознакаминезначних відхилень у параметрах технологічних процесів від заданих значень; розвинута моторика (швидкість і точність рухів, відсутність тремору рук); здатність до концентрації та розподілу уваги, її завадостійкість, вибірковість, обсяг, розподіл; спостережливість; наочно-образне і предметно-дієве мислення; адаптивність.

В державних стандартах П(ПТ)О для професій швейного профілю «Швачка» (код 7436), «Кравець» (код 7433), «Закрійник» (код 7435), «Майстер з пошиття одягу» (код – **7439**) компетентності поділяються на професійні та загальні, які є однаковими і визначені у стандартах такими здатностями:

1. Оперативно приймати рішення у позаштатних ситуаціях під час роботи в межах професійної компетентності, нести персональну відповідальність за результати прийняття професійних рішень;
2. Дотримуватися вимог охорони праці та електробезпеки;
3. Працювати в команді;
4. Навчатись впродовж життя;
5. Адаптивності та стресо- стійкості;
6. Дотримуватися професійних та етичних норм поведінки;
7. Виконувати звичні професійні дії в більш ефективний спосіб;
8. Дотримуватися професійної лексики, термінології та етики ділового спілкування;
9. Діяти в нестандартних ситуаціях та надавати домедичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

Корисним для розуміння вимог роботодавців є дослідження Г. Однорог (2020) про ключові компетентності КРШП, яке демонструє, що для швейних підприємств серійного та масового виробництва, де робітник виконує конкретні операції в технологічному потоці, попит на професійні компетентності вище ніж на ключові: 42% роботодавців шукають КРШП з розвинутими професійними та ключовими компетентностями, 58% акцентують увагу лише на професійних компетентностях або не висувають умов до майбутніх робітників. Раніше специфіка великих підприємств швейної галузі передбачала розподіл трудових функцій на потоки, де фахівець міг роками працювати на декількох виробничих операціях. Зі створенням малих підприємств і розвиток середнього бізнесу в швейній промисловості вузька спеціалізація відходить у минуле і сучасний роботодавець зацікавлений в робітниках з широким спектром знань і вмінь, де кваліфікований робітник в сучасних умовах повинен бути компетентним у питаннях створення і виготовлення швейної продукції на різних її етапах, швидкої адаптації до зміни асортименту на виробництві.

Сутністю професійної компетентності КРШП на засадах ДПП є динамічна комбінація знань, умінь, практичних навичок, досвіду, професійно важливих якостей та цінностей особистості, необхідних для здійснення професійної діяльності в галузі швейної промисловості, які формуються під час плідної співпраці освітян та роботодавців в процесі спільної підготовки фахівців галузі легкої промисловості. Критеріями оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх КРШП та якості змісту професійної підготовки є системна інтегративна полі функціональна властивість суб'єкта професійної діяльності, що складається зі сукупності структурних компонентів та проявляється у здатності випускника на рівні певного стандарту відповідати вимогам обраної професії на підприємствах швейного профілю та успішно реалізовувати свої посадові обов'язки (рис. 1.1).

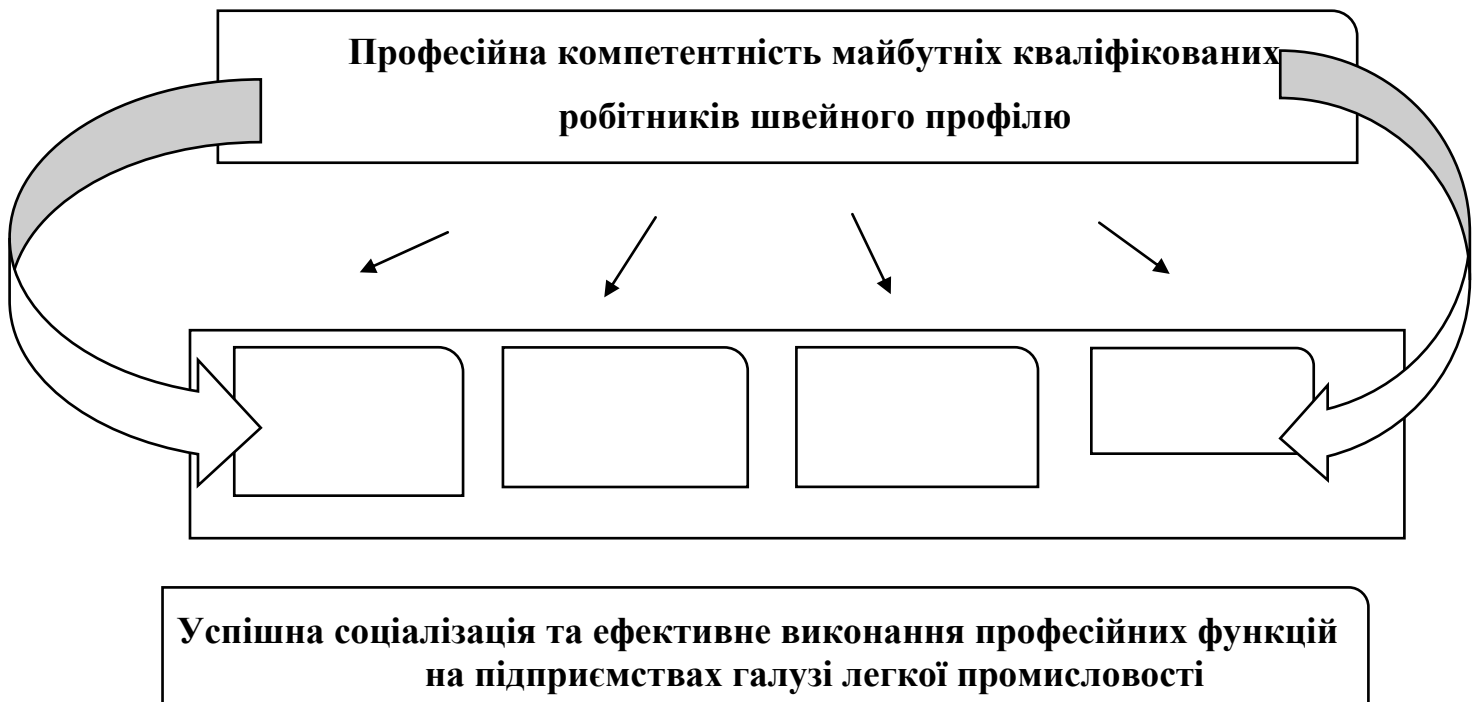

Рис. 1.1. Сучасна структура професійної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю на засадах державно-приватного партнерства

Таким чином, запропоновані суть поняття і структура професійної компетентності КРШП мають емпіричний характер, враховують специфіку галузі та слугують теоретичним підґрунтям створення ефективної моделі їхнього розвитку на засадах ДПП, вимогами сучасного ринку праці, що обумовлюються галузевими виробничими інноваціями. Перспективним залишається вивчення причин і шляхів підвищення уваги роботодавців швейної галузі ключових компетентностей.

Список використаних джерел:

3. Гриценко І. Педагогічні умови організації виробничого навчання учнів ПТНЗ швейного профілю: автореф. дис. канд. пед. н: спец. 13.00.04. К., 2007. 23 с.
4. Дубницька О. М. Компетентнісно-інтегративний підхід до формування

професійної підготовки фахівців швейного профілю. *Нові технології навчання: наук.-метод.зб.* Київ, 2013. Вип. 76. С. 246-250.

5. Креденець Н. Д. Теоретичні та методичні засади формування професійної компетентності молодших спеціалістів легкої промисловості
6. Комісарова Л. О. Розвиток технологічної культури майстрів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів швейного профілю: автореф. дис. канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». Київ, 2012. 20 с.
7. Нечіпор С. Компетентнісний підхід до підготовки кваліфікованих робітників швейного профілю. *Професійно-технічна освіта.* № 4. С. 27—30.
8. Однорог Г. Ключові компетентності майбутніх кваліфікованих робітників швейного профілю: попит і пропозиція на ринку праці. *Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка.* №2 (19), 2019.
9. Радкевич В. Проблеми професійного навчання на виробництві. *Професійне навчання на виробництві:* зб. наук. праць. Київ : Науковий світ, 2003. Вип. 1. С. 36-46.
10. Попова Т., Абрамова О. Формування фахових компетентностей майбутніх фахівців швейної галузі. *Наукові записки. Серія Педагогічні науки.* Випуск 173.
9. Царьова Є. С. Інтегративний підхід щодо формування професійних знань, вмінь, учнів ПТНЗ. *Проблеми і перспективи практичної реалізації наукових досліджень: матеріали XVIII Міжнар. наук. -практ. конф. Чернівці, 2015.* С. 20–22.